

**Regvlarvm Vtrivsque Ivris Cvm Ampliationibvs Ac
Limitationibvs**

Dueñas, Pedro

Venetiis, 1566

Regvla CLXXXV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63213](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63213)

D. Petri Duen.

Hanc regulam cum tribus limitationibus posuit Ias. in d. l. Iulianus verum debitorem nu. 21.

REGVLA CLXXXIII.

DEBITVM in diem potest ante diem solui. Hanc regulam probat tex. in l. eum qui. in §. si. ff. de verb. obl. & in l. quod in die ff. de solu. & ibi glo. ponit concordantias.

Hanc regulam cum duabus ampliacioni. & quinque limitacioni. V. d. l. Zasi. in l. stipulatio ista. in §. incertam num. 3. ff. de verb. obligatio.

REGVLA CLXXXIII.

DEBITVM regulariter non augetur. seu onus rei vel personae promissum vel debitum. auctis rebus vel personis quibus oneratum debetur. Hanc regulam ponit glo. in l. non modus. C. de seru. vbi dato qd augetur fundus cui debetur seruitus aq. ductus. non ex eo augetur ipsa seruitus. Quam regulam probat etiam tex. in c. quanto de censib. vbi est expressum qd si quis fundauerit monasterium. ita qd ex redditibus ipsius monasterij detur procuratio monachis alterius monasterij. & contingat quod multum sit auctus numerus monachorum quibus procuratio debebatur. sit reductio iudicis arbitrio ad antiquam mensuram seu numerum antiquum. Circa quem tex. vide Pala. Ruui. in repet. rub. de donatio. §. lxvj.

Hanc regulam ponit Alber. Brun. in tracta. de augmento. vbi in nu. 7. & 8. & 12. dicit hanc esse magis communem opi. in x. conclus. princip. & dicit eam tenere pileum. quest. 48. Bar. Brix. in quest. 170. Imo. in Cle. literas nu. 28. de rescript. Ias. in l. quo minus nu. 136. de Flumin. Hanc regulam limitat quinque modis. & notabil. eam declarat Alber. Bru. vbi supra a nu. 5. vsque ad nu. 11. & vide eundem ibi. in xij. conclusione principali.

REGVLA CLXXXV.

DECRETVM ex falsa causa interpositum. est nullum. Hanc regulam probat tex. in l. magis puto. in §. si es alienum. ff. de rebus eorum. in l. Seix. ff. de tuto. & cura. dat. ab ijs. in l. iusta. & ibi bene dicit. de Plumb. nu. 3. ff. de manumif. vindict. in l. cum vero. in §. subuentum. ff. de fideicom. libe. & in l. & si praeses. C. de p. d. mino. Iacob. de S. Georg. in l. hoc edicto. in j. lect. nu. 10. ff. quod quisque tutus vbi ponit hanc regulam. Corn. in consi. cxxxij. nu. 12. vol. 2. & in con. 131. nu. 6. vol. 3. & in consi. 185. nu. 2. vo. 4. Ale. in consi. 69. nu. 1. vo. 3. & in consi. cxlvij. nu. 1. & in consi. 207. nu. 7. vo. 7. And. Ale. in tract. p. sum. in 1. reg. p. resum. x. Ias. in l. si is ad quem nu. 15. ff. de acqui. here. Caro. Ruin. in cōs. clx. nu. 27. vo. 2. & in cōs. 46. num. 7. vol.

vol. 5. Pau. Par. in consi. 99. nu. 16. vol. i. & in consi. 12. nu. 63. vol. 2. Syluester Adobrandinus in §. si quis autem nu. 9. vbi dicit hanc esse communem opinionem, Infit. de excu.

1 Amplia primo, siue causa esset falsa ipso iure, siue per exceptionem, idco decretum interpositum propter debitum quod potest excludi per exceptionem non valet. Ita Inno. in c. preterea nu. 4. de cita. quem sequitur Ludo. Roma. in consi. 454. nu. 9.

2 Amplia secundo, etiam si subest vera causa ex qua interponi potuisset & valuisset, non tamen fuit allegata, sed falsa, & super ipsa fuit fundatum decretum. Vt in l. tuor si petitis, & in l. Seie egestiæ ff. de tutor. & curatorib. dat. ab ijs. ita expresse tenet Pau. de cani. consi. ccj. nu. 1. vol. 1.

3 Amplia tertio, siue causa falsa sit expressa in Decreto, siue non, dummodo ex actis constet. Vt est glo. in l. ii. in verb. palam. in ff. C. quando prouoca. non est necess. Bar. in d. l. Seie. ff. de tutor. & curator. dat. ab ijs. nu. 7. Raph. cum a. in consi. 115. nu. 6. Alex. in consi. 107 nu. 7. vol. 7. vbi dicit hanc esse communem opin. pro qua opinione allegat tex. in l. magis puto. in §. pe. ff. de rebus eorum.

4 Amplia quarto, etiam si causa sit pro parte falsa, quia tunc in totum vitatur decretum. Tenet Bar. quem sequuntur ibi doctoi in l. si non solem. in §. si centum nu. 5. ff. de condict. inde. Bal. in Margari. ta. in verbo, decretum, quæst. 2. Roma. in consi. 454. nu. 12. Deci. in consi. cccxiiij. nu. 20. Caro. Ruin. in consi. clx. nu. 27. vol. 7. & Pau. Pari. in consi. 100. nu. 31. & 35. vol. i. Ratio est, quia sententia in diuidua est vnus capituli in hoc iudicio. ff. fam. ercif. & indiuiduis vult per inuile vitatur. l. j. §. item queritur. & §. item Treba. ff. de aqua quorid. & æsti. l. Græce §. illud. ff. de fideiussor. Et sic adiudicatio rei pro maiori debito quam sit, non tenet in aliquo quando sit a iudice, vt in l. i. in §. hæc verba. ff. ne vis fiat ei Bald. in l. certi conditio in §. quoniam nu. 3. ff. si certum petatur. secus si a patre, vt in d. §. si centum. ita tenet Alexan. in l. i. iuste possidet. & ibi doctor. ff. de acquiren. possessio. Bald. in consilio cccxiiij. numero 1. & 2. volum. 2. & ita fuisse iudicatum testatur Matthe. de Afflic. in decisione cccviii. nume. 3. & 4. Quod non procedit etiam quando res esset mihi adiudicata, tam ratione mei debiti quam debiti fratris, cuius mandatum non habeo, quia tunc pro parte mea tenebit Ita concludit Bald. in l. ordo. num. 17. C. de execu. rei iudic. quem sequitur Philip. Deci. in l. cum amplius nu. 3. in ver. 3. limitatur. ff. de regu. iur.

5 Limita primo, quando ius & iustitia deficerent ex parte conuen- ti, seu ratione rei in qua missio facta est, vtpote si vere sim creditor Titij, & missus sim in possessionem rei Caij, tãquam esset Titij, nã tunc si missio ex primo decreto facta sit, poterit caius comparere & ostendere summarie de iure suo, & reuocari facere missionem. Vt in l. a diuo Pio. in §. si super rebus. ff. de re iudi. si vero cõpareat post secundum decretum, non poterit summarie reuocationem mis-

tionis petere, sed ordinarie sic libellum offerendo, & alia facienda necessaria, vt in d. l. a diuo Pio. in §. si post additum, Barto. in d. si is ad quem. nu. 2. ff. de acquir. heredi. Item si missio facta fuerit qua tertius ius habet, quia intra annum summarie discutietur & postea vero ordinarie. Ita Barto. quē sequuntur ibi doct. in l. iuste. possidet. nu. 1. ff. de acqui. poss. secus si deficeret ius ex parte agentis vt si peto centum quæ falso mihi dico esse debita, & quia non capis in possessionem honorum tuorum missus sum, tunc non videtur decretum interpositum, quia ex parte agentis ius defecit, cum mihi mihi debeat, vt in l. j. in §. hæc verba. ff. ne vis fiat ei.

2 Limita secundo, quando fuisset cognitum de veritate aut falsitate cause ante decreti interpositionem. Vt est gl. in l. si putas. in verbo, negarentur. & ibi Bal. C. de petitio. hæc. argu. tex. in l. si. C. edict. diui Adria. tollen. Bal. in l. 2. col. 2. C. quando prouoca. non est necess. etiam si summarie cognitum fuerit, quia in decreto plena cognitio cause non requiritur: glo. in l. cum proponas. in verbo, conflat. C. de bonis autho. iudi. poss. & in c. quoniam frequenter. in §. in verbo, summatim. vt lite non comesta. Tex. de iure regio in l. titu. 8. par. 3. & hanc limitationem tenet Ange. in l. ius pluribus. de iustit. & iure.

3 Limita tertio, quando decretum interponeretur ex causa erronea vt si iudex ignorans interposuerit decretum super contractu debito vel metu inito, tunc enim decretum non est nullum; sed poterit petiti restituito. Vt in l. 2. C. de fideiuss. mino. & ibi Bal. nu. 1. & 2. in c. de san. Georg. ibi. nu. 14.

4 Limita quarto, quando interpositum esset ad postulationem petitis, & erant tales qui sibi preiudicare poterant, nam tunc falsitas cause, decretum nullum non redderet. Hanc limitationem postulat Bart. in l. tutor si petitus. ff. de tutor. & curato. dat ab iis. dum solent contrarium l. si vt proponis. C. de confirman. tutor. quem sequitur Ange. in l. cum 2. in §. si pretor. & ibi Iacob. in j. lect. nu. 5. & in l. lectu. nu. 7. ff. de transact.

5 Quinto limita, quando decretum inter consentientes interpositum esset. Vt in l. sed si hac. in §. patronum. ff. de in ius vocan. vt si libertus tæquam ingenuus esset adoptatus. & decretum adoptionis interpositum, illud decretum tenet. & ita per illum text. tenet Bal. vbi Iaco. in d. l. si prætor. in 2. lect. nu. 7.

6 Sexto fallit, quando veritas vel falsitas cause ex iudicis declaratione pēdebat. vt si iudex interdixit administratione alicui tamquam prodigo qui non est. Vt in l. is cui bonis. & ibi Bar. ff. de verb. obli. & ita tenet idem Bal. vbi hoc notabil. declarat. in l. Seig. nu. 4. & 5. ff. de tuto. & cura. dat. ab ijs.

7 Fallit septimo, quando decretum esset interpositum ex causa pro executione iudicati, quoniam falsa causa illud non vitiat. Ita tenet Bal. in l. sunt et alie. in j. lectu. in §. fin. per tex. ibi ff. de Publi. cia. quem sequitur Iacob. in d. §. si prætor. in 2. lectu. nume. 7. ff. de transact.

transact. Et quamvis text. ille hoc nõ probet secundũ Alex. in d. l. iuste possidet. tamen eius dictum comprobatur ratione, nã sententia etiam iniusta inter partes facit ius l. j. §. item cum contraxeras ff. quando appellan. lit. & facit debitũ quod prius non erat. & ideo tale decretum licet interpositum sit ex falsa causa, non potest impugnari postquam transiit in rem iudicatam, per ea quę habentur in l. j. C. de iuris & fac. ign. Pro qua rone est tex. in l. qui Romę. in §. duo fratres. ff. de verb. obli g. vbi probatur & expresse ex eo notat. Bar. quod iniusta sententia per quam quis contra diuisionem facere declaratur, facit penam committi, quem ibi sequuntur doc. precipue V. dari. Zasius num. 6. qui dicit illum tex. esse notabilem ad hoc. & illud dictum Bald. sequitur Ruin. in consil. 12. numero. 4. volumine 4.

Alia vero circa hanc regulam & eius materiam vide per doct. in d. §. prætor. & in l. iuste possidet. ff. de acqui. posse.

REGVLA CLXXXVI.

DECRETVM interpositũ sine causę cognitione nõ valet, sed annullatur. Hanc regulam probat tex. in l. magis puro. in §. non pas sim. ff. de rebus eo. & in l. ff. de curato. furio. & in l. cum 2. in §. ff. prætor. ff. de transact. Hanc regulam ponit Bar. in l. prolata. C. de senten. & interlocu. omni. iudic. & ibi declara. quãdo dicatur sine cognitione causę, quia quando iudex sine causę cognitione procedit, censetur tanquam priuatus procedere, ideo non est ei obediendum, vt in c. conquerente. de restitu. spoliat. Cardina. in Clem. 1. in fine. de celebra. missa. Felin. in c. Ecclesia sanctę Marie. nome. 17. de consil. Et circa hanc regu. vide Thomam Ferratiũ in cante. 40. Catellianum Cottam in Memorialib. iuris, in verb. decretum el. 4. & 5.

Amplia primo, quando de causa breuiter cognitũ fuit, & omnia momenta tempora facta fuerunt, & sic precipitanter, nam presumitur fraudulentur cognitũ, sed requiritur temporis interuallum in cognitione causę & interpositione decreti, quia ex breuitate temporis presumitur causę cognitionem non interuenisse, vt in l. si finit. in §. si forte verũ. festinare non debes. ff. de dam. infect. & in c. j. de rebus eccle. non alien. lib. 6. Ita in expressis terminis consuluit Ancha. in consil. 82. num. 3. vbi concludit, qd licet in alienatione bonorum minoris decretum interuenire debeat. l. cum plures. §. fina. ff. de admi. tuto. & l. lex quę tutores. C. eodem titu. quibus con cor. l. 28. titu. 16. par. 6. tamen quando iudex decretum interposuit eo temporis momento quo fuit petitum, tum decretum est nullum, cum propter temporis breuitatem dicantur omnia fuisse precipitanter gesta, & re ac negotio non mature discusso. vt in c. ex literis. de restitu. in integrum. idem Anchara. in consil. 36. nume. 3. Pau. Castren. in d. §. si prætor. Alexan. in consil. 163. nume. 5. volu. 5. Paul. de